

Sygn. akt III C 1382/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 21 kwietnia 2016 rok

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Solka
Protokolant	stażysta Tamara Oktaba

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.;

przeciwko pozwanemu (...) Bank S.A. w W.;

o ustalenie;

orzeka:

1. powództwo oddała;
2. zasądza od powódki M. K. na rzecz pozwanego (...) Bank S.A. w W. kwotę 16.217,00 (szesnaście tysięcy, dwieście siedemnaście) złotych kosztów procesu, w tym kwotę 16.200,00 (szesnaście tysięcy, dwieście) złotych tytułem wynagrodzenia pełnomocnika;
3. odstępuje od obciążania powódki kosztami sądowymi przejmując jej na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Sygn. akt: III C 1382/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 03 czerwca 2012 r. powodowie W. K. i M. K. wnieśli do Sądu Okręgowego w Warszawie, XVII Wydziału Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o przeprowadzenie kontroli incydentalnej umowy z dnia 03 czerwca 2009 r. zawartej pomiędzy (...) Bank S.A. (poprzednikiem prawnym pozwanego) a powodami, stwierdzenie jej nieważności i ustalenie, że są oni zobowiązani do zwrotu na rzecz kredytodawcy sumy tego kredytu bez oprocentowania i innych kosztów kredytu (pozew k. 2-13).

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że umowa nr (...), z dnia 03 czerwca 2009 r., stanowiła wzorzec umowny, zawierający szereg klauzul abuzywnych. Podniesiono również, że umowa rozkładała niewspółmiernie prawa i

obowiązki stron, co było sprzeczne z dobrymi obyczajami, niezgodne z zasadą równorzędności stron, a także, iż powodowie zostali wprowadzeni w błąd przez przedstawiciela Banku co do marży kredytu, wysokości rat miesięcznej, a także sposobu doręczeń Tabeli Prowizji i Opłat (pozew k. 2-13).

Zarządzeniem z dnia 20 lipca 2012 r. sprawa ta została przekazana do rozstrzygnięcia tut. Sądowi jako dotycząca incydentalnej kontroli postanowień konkretnej umowy i podlegająca rozpoznaniu przez wydział cywilny Sądu Okręgowego w Warszawie, właściwy ze względu na wartość przedmiotu sporu oraz siedzibę pozwanego (zarządzenie k. 79).

Pismem z dnia 27 sierpnia 2012 r. powodowie sprecyzowali, że wnoszą o przeprowadzenie kontroli incydentalnej zawartej z pozwanym umowy i uznanie postanowień wzorca umowy, a enumeratywnie wymienionych w pozwie za postanowienia niedozwolone oraz o uznanie ich za niewiążące powodów, a także stwierdzenie, że umowa z dnia 03 czerwca 2009 r. ulega zmianie w ten sposób, iż powodowie obowiązani są do zwrotu kredytu bez oprocentowania i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy (pismo k. 86-88).

Zarządzeniem z dnia 03 października 2012 r. dokonano zwrotu pozwu w stosunku do obojga pozwanych. Na skutek zażalenia powodów, zarządzenie to zostało uchylone w stosunku do powódki M. K. (zarządzenie k. 125-126, zażalenie k. 130-132, postanowienie SA k. 147-150).

Pismem z dnia 11 stycznia 2016 r. powódka M. K. sprecyzowała powództwo wskazując, że domaga się przeprowadzenia kontroli incydentalnej umowy kredytowej zawartej pomiędzy stronami i uznanie postanowień tej umowy za niedozwolone i w konsekwencji niewiążące w stosunku do powoda oraz ustalenia w oparciu o art. 189 k.p.c. interesu prawnego w udzieleniu ochrony prawnej powódce (pismo k. 545).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Bank S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma wskazano, że pozwany przeczy by wskazane w pozwie okoliczności mogły skutkować nieważnością umowy kredytu, a uznanie jednego z postanowień umownych za abuzywne nie wywołuje skutku nieważności umowy, a jedynie powoduje, że konsument nie jest takim postanowieniem związany. Podniesiono również, że nie ma żadnych podstaw prawnych do orzeczenia obowiązku zwrotu kwoty kredytu bez odsetek albowiem sankcja kredytu darmowego nie znajduje oparcia w stanie prawnym dotyczącym spornej umowy (odpowiedź na pozew k. 238-239).

Wyrokiem z dnia 09 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, III Wydział Cywilny, oddalił powództwo w całości, zasądzając od M. K. na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu tegoż wyroku wskazano, że zgodnie z treścią art. 189 k.p.c. można żądać ustalenia, gdy ma się w tym interes prawny. Przesłanką dopuszczalności takiego powództwa z art. 189 k.p.c. jest ustalenie istnienia interesu prawnego. Natomiast powódka na istnienie interesu prawnego przy stwierdzeniu nieważności umowy kredytowej się nie powołała, a jedynie wskazała, że umowa kredytowa zawiera klauzule abuzywne. Sąd Okręgowy zważył również, że żądanie powódki o stwierdzenie nieważności umowy kredytowej zgłosiła ona już po skutecznym jej wypowiedzeniu przez nią i jej męża, a zatem po rozwiązaniu przez nią umowy kredytowej (wyrok wraz z uzasadnieniem k. 338-346).

Na skutek apelacji powódki M. K., Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd I instancji powinien rozpoznać sprawę i rozstrzygnąć spór w granicach twierdzeń faktycznych pozwu, ukierunkowanych w uzasadnieniu podaną argumentacją prawną, powołaną przez powódkę jako istnienie w umowie postanowień abuzywnych i w związku z tym niedozwolonych i niewiążących konsumenta. W tych granicach powinien też rozważyć istnienie interesu prawnego w udzieleniu ochrony prawnej w rozumieniu art. 189 k.p.c. (wyrok SA wraz z uzasadnieniem k. 524-528).

Sąd Okręgowy, ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 czerwca 2009r. M. K. i W. K. zawarli z (...) Bank S.A. Hipoteczny Oddział w Ł., umowę kredytu hipotecznego nr (...), na kwotę 590.871,34 złotych. Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wyniósł 1.330.762,00 zł. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 miesięcznych równych ratach kapitałowo – odsetkowych. Natomiast oprocentowanie od tego kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 10,17% w skali roku, zmianie miało ulegać w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu (...). Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 10,65 % (dowód: umowa kredytu nr (...) k. 14-19v).

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowiono hipotekę zwykłą, ubezpieczenie z tytułu pakietowego ubezpieczenia na wypadek odmowy wpisu hipoteki przez 3 pierwsze miesiące kredytowania, cesja na rzecz Banku wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia, weksel in blanco wraz z deklaracją do czasu przedstawienia w Banku odpisu księgi wieczystej nieruchomości zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz Banku, ubezpieczenie od ryzyka utraty wartości nieruchomości przez okres 5 lat od dnia uruchomienia kredytu, ubezpieczenie spłaty kredytu na wypadek śmierci lub trwałej niezdolności do pracy (...) na (...) S.A. przez okres pierwszych dwóch lat kredytowania oraz ubezpieczenie Banku od ryzyka niskiego wkładu własnego Kredytobiorcy. Powódka wraz z mężem złożyli również oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego (dowód: umowa kredytu nr (...) k. 14-19v).

W treści umowy kredytowej zaznaczono także że umowa ta nie podlega rygorowi ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001r. Ponadto Kredytobiorcy wyrazili zgodę na uczestnictwo w programie (...) Bank (...) w ramach ubezpieczenia na wypadek następstw nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczenia OC w życiu codziennym oraz ubezpieczenia spłaty kredytu na wypadek śmierci lub trwałej niezdolności do pracy (dowód: umowa kredytu nr (...) k. 14-19v).

Bank pobierał opłaty i prowizje za wykonanie czynności pozostających w związku z zawartą umową kredytową w wysokości obowiązującej w Tabeli Prowizji i Opłat obowiązującej w dniu dokonania czynności, przy tym Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany Tabeli Prowizji i Opłat w okresie obowiązywania umowy kredytowej, z przyczyn w niej określonych. Jednocześnie Kredytobiorcom, w przypadku niewyrażenia zgody na dokonane zmiany przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, w terminie 14 dni od dnia skutecznego powiadomienia ich o tych zmianach. Termin ten liczony był od daty złożenia lub daty nadania w urzędzie pocztowym oświadczenia o wypowiedzeniu umowy (dowód: umowa kredytu nr (...) k. 14-19v).

Zgodnie z umową Bankowi przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy w całości lub w części bądź też roszczenie o ustanowienie dodatkowego zabezpieczenia w sytuacji stwierdzenia, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane lub w przypadku zagrożenia terminowej jego spłaty z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorców, w szczególności powstania zaległości w postaci dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo - kapitałowych lub skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu. Okres wypowiedzenia umowy kredytowej ustalono na 30 dni, natomiast w przypadku zagrożenia upadłością kredytobiorcy na okres 7 dni. Po upływie okresu wypowiedzenia kredytobiorcy byli obowiązani do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi za okres korzystania z kredytu (dowód: umowa kredytu nr (...) k. 14-19v).

Pismem z dnia 14 maja 2012 r. pozwany (...) Bank S.A. poinformował powódkę, że w związku z uprawomocnieniem się skutków wypowiedzenia umowy kredytowej nr (...) tj. z dniem 23 kwietnia 2012 r. z uwagi na brak zaakceptowania nowej Tabeli Opłat i Prowizji, całkowita kwota zadłużenia wynosi 586.966,09 zł z tytułu należności głównej oraz kwota 78,64 zł jako opłata za dokumentację zwalniającą zabezpieczenie. Spłata zobowiązania miała nastąpić niezwłocznie na numer rachunku bankowego dedykowany do obsługi zobowiązania (dowód: pismo k.43).

Zaświadczeniem z dnia 17 maja 2012 r. pozwany Bank przedstawił saldo zadłużenia na dzień 17 maja 2012 r., wskazując, że na kwotę salda składają się kapitał wymagalny w kwocie 579.760,95 zł, odsetki wymagalne 8.234,21 zł

oraz kwota 180 zł z tytułu wydania przedmiotowego zaświadczenia. Aktualne oprocentowanie określono na 21,30 % w skali roku (dowód: zaświadczenie k. 44).

Pismem z dnia 28 czerwca 2012 r. pozwany Bank poinformował powódkę, że z uwagi na nie przedłożenie dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia, umowa kredytowa została objęta portfelowym ubezpieczeniem od pożaru i innych zdarzeń losowych oraz ubezpieczeniem natychmiastowej pomocy (...). Z uwagi na powyższe Bank odstąpił od umownego uprawnienia do podwyższenia oprocentowania kredytu za niedotrzymanie warunków umowy. Kwota miesięcznej składki z tego tytułu wynosiła 123,75 zł i miała być doliczana do bieżącej raty kredytu, począwszy od raty płatnej w czerwcu 2012 r. (dowód: pismo k. 116).

W dniu 16 lipca 2013 r. pozwany Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny w stosunku do W. K. i M. K. jako dłużników solidarnych, z tytułu zawartej umowy kredytu nr (...) z dnia 03 czerwca 2009 r. Zadłużenie na dzień wystawienia tytułu egzekucyjnego wynosiło 709.325,10 zł, na powyższe złożyła się kwota należności głównej – 560.364,70 zł, kwota 148.930,40 zł tytułem odsetek za opóźnienie naliczanych od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 16 % od dnia 01 marca 2012 r. do dnia 16 lipca 2013 r. oraz suma 30 zł z tytułu opłat i innych prowizji. Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy we Włocławku, I Wydział Cywilny, nadał solidarnie klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko powodom jako dłużnikom (dowód: (...) k. 320, postanowienie k. 404v).

Pismem z dnia 25 października 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym we Włocławku, G. P., skierował do powódki zawiadomienie o wszczęciu egzekucji łącznej kwoty 834.294,16 zł, wskazując, że w przypadku zwłoki będą naliczane dalsze odsetki, począwszy od dnia 26 października 2013 r., w kwocie 245,64 zł dziennie. Komornik Sądowy dokonał zajęć rachunków bankowych powódki i jej męża, wynagrodzenia za pracę, należności przyszłej z tytułu nadpłaty podatku, wszczął również egzekucję z nieruchomości przy ul. (...) we W., który stanowił przedmiot zabezpieczenia kredytu hipotecznego (dowód: zawiadomienie k. 319, pisma z post. komorniczego k. 401-403, 405-416).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczności i wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu w całości.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że istniały wątpliwości co do przedmiotu roszczenia, którego dochodzi w niniejszym postępowaniu powódka. Sposób sformułowania roszczenia spowodował wątpliwości przy pierwszym rozpoznawaniu niniejszej sprawy przez tut. Sąd, a w konsekwencji uchylenie zapadłego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, ze wskazaniem, że należało przyjąć, iż powódka domagała się zweryfikowania postanowień umowy w ramach kontroli incydentalnej i uznanie postanowień umowy za niedozwolone i niewiążące w stosunku do powódki. Jednocześnie wskazano, że należało rozważyć istnienie interesu prawnego w udzieleniu ochrony prawnej w rozumieniu art. 189 k.p.c.

Podstawę powództwa o ustalenie stanowi art. 189 k.p.c., zgodnie z treścią którego powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma jednakże zastosowanie tylko wówczas, gdy powód ma interes prawny w ustaleniu wskazanych okoliczności, co stanowi istotne ograniczenie ilości przypadków, w których może on zostać zastosowany. Celem tego ograniczenia jest zaś to, by konieczność rozstrzygnięcia spornych kwestii przez sąd dotyczyła tylko przypadków, w których jest to niezbędne dla zapewnienia ochrony prawnej. W tym kierunku idzie także spójne orzecznictwo i stanowisko przedstawicieli doktryny prawa, zgodnie z którymi interes prawny zachodzi tylko wówczas, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

W pierwszej kolejności wskazać należy, osoba, której służy prawo wystąpienia z powództwem o zapłatę, o wydanie rzeczy, czy też o zobowiązanie do zawarcia umowy co do zasady nie ma interesu do żądania ustalenia w odrębnym postępowaniu sądowym faktu spełnienia przesłanek uwzględnienia jej głównego roszczenia. Przesłanki te podlegają bowiem każdorazowo badaniu w toku rozpoznawania powództw o te roszczenia i brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia dla wytaczania w tym zakresie odrębnego powództwa. Powództwo z art. 189 k.p.c. może natomiast służyć jako skuteczny środek obrony przed wytoczeniem powództwa przez inną osobę, poprzez ustalenie istnienia przesłanek negatywnych dla wystąpienia z danym roszczeniem. I tak osoba w odniesieniu do której wysuwane są żądania zapłaty ma interes prawny by domagać się ustalenia nieistnienia jej rzekomego długu, zaś osoba od której żąda się wydania lokalu może domagać się ustalenia istnienia po swej stronie prawa do lokalu.

Istotnym na gruncie niniejszej sprawy jest fakt, że nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze innych, dalej idących powództw zmierzających bezpośrednio do osiągnięcia pożądanego przez niego skutku, co odnosi się także do roszczeń mających na celu ochronę przed przyszłymi albo istniejącymi już roszczeniami. I tak osoba, która kwestionuje istnienie długu ma wprost interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia zobowiązania (w całości lub ponad pewną kwotę) natomiast nie ma interesu prawnego w zakresie ustalenia nieistnienia przesłanki, w oparciu o którą druga strona żąda od niej spełnienia świadczenia, bądź też zaistnienia przesłanki pozwalającej jej uchylić się od zobowiązania (np. prawa do odstąpienia od umowy). Samo ustalenie przesłanki w oparciu o którą może być formułowany zarzut nieistnienia długu nie zapewnia bowiem wprost ochrony prawnej, zapewnia jedynie argument w sporze, a nie jego rozwiązanie (tak: wyrok SN z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, Lex, nr 78333).

Mając na względzie powyższe, wskazać należy, że żądanie powódki przeprowadzenia kontroli incydentalnej umowy kredytowej zawartej pomiędzy stronami, uznanie postanowień tej umowy za niedozwolone i w konsekwencji za niewiążące w stosunku do powódkę oraz ustalenia w oparciu o art. 189 k.p.c. interesu prawnego w udzieleniu ochrony prawnej w ocenie Sądu, może zapewnić powódce jedynie argument w sporze z pozwanym Bankiem albowiem samo ustalenie, że postanowienia umowy szczegółowo wymienione przez powódkę w pozwie, stanowią klauzule niedozwolone, nie stanowią rozwiązania istniejącego sporu. Samo przeprowadzenie kontroli incydentalnej postanowień umowy kredytowej, nie doprowadzi bowiem do orzeczenia, że powódka oraz jej mąż zobowiązani są uregulować jedynie kwotę kredytu bez opłat, prowizji i marży, nie spowoduje również zakończenia postępowania egzekucyjnego, które toczy się w stosunku do powódki i jej męża.

Roszczenie o ustalenie zgłoszone w toku niniejszego postępowania przez powódkę M. K. mogłoby zostać uwzględnione jedynie wówczas, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończyłoby spór istniejący. W ocenie Sądu na gruncie przedmiotowej sprawy, roszczenie o ustalenie oparte na treści art. 189 k.p.c., nie zapewni jej ochrony jej prawnie chronionego interesu.

Podkreślić w tym miejscu należy, że w stosunku do powódki i jej męża pozwany wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został opatrzony klauzulą wykonalności i stał się podstawą postępowania egzekucyjnego, które toczy się od 2013 r. co jest okolicznością bezsporną. O powyższym poinformowała sama powódka przedkładając stosowną dokumentację z tegoż postępowania. Komornik sądowy powziął już szereg czynności mających na celu zaspokojenie roszczenia wierzyciela m.in. zajął część wynagrodzenia powódki i jej męża, zajęciu ulegały również posiadane przez nich rachunki bankowe. Wszczęta została również egzekucja z nieruchomości stanowiącej własność powódki i jej męża, stanowiąca zabezpieczenie kredytu hipotecznego udzielonego im przez (...) Bank S.A.

Jednocześnie należy zauważyć, że powódka ochrony swoich praw może dochodzić w innym, właściwym, postępowaniu, którym z uwagi na toczące się już postępowanie egzekucyjne powinno być powództwo oparte o art. 840 k.p.c. tj. - powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Zgodnie z treścią w/w przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (opozycyjne) służy merytorycznej obronie dłużnika przed egzekucją prowadzoną zgodnie z przepisami postępowania egzekucyjnego jako konsekwencja zasady, że organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Podlega rozpoznaniu w procesie, a wyrok uwzględniający powództwo (choćby w części) stanowi podstawę do skutecznego żądania umorzenia postępowania egzekucyjnego (w całości bądź w części). Legitymowani do wniesienia powództwa są dłużnik bądź jego następcy prawni, przeciwko którym została nadana klauzula wykonalności, chyba że przepis szczególny stanowi o możliwości podjęcia egzekucji bez konieczności nadania takiej klauzuli przeciwko następcom prawnym. Powództwo wytacza się po powstaniu tytułu wykonawczego, przed jego przymusowym wykonaniem jeżeli tytuł nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej (np. akt notarialny czy bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności), zarzuty mogą zostać oparte na dwóch podstawach powództwa i dotyczyć również wszystkich zdarzeń sprzed powstania tytułu egzekucyjnego. Zostały one objęte art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Mogą one dotyczyć samego obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym, gdy obowiązek ten nie powstał (np. powód złożył oświadczenie woli pod wpływem błędu i skutecznie uchylił się od swojego oświadczenia woli) albo gdy obowiązek wygasł na skutek zdarzeń wywołujących skutki prawne, które miały miejsce po powstaniu tego obowiązku (np. spełnienie świadczenia). Mogą one również dotyczyć zdarzeń powołanych jako podstawa przejścia praw lub obowiązków albo warunków, od których wystąpienia było uzależnione nadanie klauzuli wykonalności, a które wierzyciel wykazał w sposób przewidziany w przepisach regulujących postępowanie o nadaniu klauzuli wykonalności (np. dokumentem z podpisem urzędowo poświadczonym stwierdzającym przejście uprawnienia objętego tytułem egzekucyjnym - art. 788), ale które w sferze prawa materialnego nie wywołały skutków prawnych (np. czynność cywilnoprawna przelewu wierzytelności objętej tytułem egzekucyjnym okazała się nieważna) (tak: wyrok SN z dnia 3 listopada 2009 r., II CSK 207/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 62).

Jak wskazano powyżej, nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze innych, dalej idących powództw zmierzających bezpośrednio do osiągnięcia pożądanego przez niego skutku. W ocenie Sądu bez wątplenia dalej idącym powództwem, z którym mogła wystąpić powódka było właśnie powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, gdyż tylko wówczas mogłaby osiągnąć zamierzony skutek tj. nie regulować kwoty należności dochodzonej przez pozwanego. Samo ustalenie przez tutejszy Sąd w przedmiotowym postępowaniu, że niektóre z postanowień umowy kredytowej nr (...) stanowią postanowienia niedozwolone, nie spowoduje, że zmniejszeniu ulegnie kwota roszczenia, której w oparciu o bankowy tytuł egzekucyjny dochodzi od powódki i jej męża pozwany w niniejszej sprawie (...) Bank S.A. Po wydaniu stosownego orzeczenia, po przeprowadzeniu kontroli incydentalnej przedmiotowej umowy, o którą wносиła powódka, niezbędnym byłoby wystąpienie z kolejnym powództwem w zakresie roszczeń o zwrot świadczeń pobranych w oparciu o klauzulę uznane w tym postępowaniu za niedozwolone. Dlatego też w ocenie Sądu oczywistym jest, że powództwo o ustalenie nie zaspokoi roszczeń powódki i nie spowoduje zakończenia sporu pomiędzy stronami, a jedynie wówczas uznać można by było, że powódka ma interes prawy z wystąpieniem z powództwem o ustalenie.

Roszczenie o ustalenie, na gruncie art. 189 k.p.c., nie byłoby również właściwym sposobem dochodzenia roszczeń przez powódkę, w sytuacji kiedy pozwany Bank nie wszcząłby postępowania egzekucyjnego albowiem wówczas powódce przysługiwałoby roszczenie o zwrot nienależnie pobranych środków.

Powódka M. K. nie spełniła wymaganej przez art. 189 k.p.c. przesłanki materialnoprawnej – wykazania i udowodnienia istnienia interesu prawnego – w dochodzeniu ustalenia, że postanowienia umowy kredytowej nr (...) stanowią klauzule niedozwolone, z uwagi na powyższe w ocenie Sądu brak było podstaw ażeby dokonać merytorycznej analizy pozostałych przesłanek, gdyż brak interesu prawnego w dochodzeniu roszczenia jest wystarczającą przesłanką do oddalenia powództwa.

Mając na względzie powyższe Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Uwzględniając, że powódka przegrała sprawę w całości, o kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając od powódki M. K. na rzecz pozwanego (...) Bank S.A. w W. kwotę 16.217,00 (szesnaście tysięcy dwieście siedemnaście) złotych kosztów procesu, w tym kwotę 16.200,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, odpowiednio kwotę 3.600,00 zł za postępowanie zażaleniowe (§ 12 pkt 2 ppkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych...), kwotę 5.500,00 zł za postępowanie apelacyjne (§ 12 pkt 1 ppkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych...) oraz kwotę 7.200,00 zł na podstawie § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych..., a także kwotę 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, o czym orzeczono w pkt 2 wyroku.

Z uwagi na trudną sytuację materialną i życiową powódki Sąd odstąpił od obciążania jej kosztami sądowymi przejmując je na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, o czym Sąd orzekł w pkt 3 wyroku.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w wyroku.---

/-/ SSO Mariusz Solka

Z:/

1. (...)

2. (...)

(...)